

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Ključ do napredka je edinstvo

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

Ključ do zmage je edinstvo

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 21, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.) 83.

CHICAGO, ILL., TOREK, 18. JULIJA—TUESDAY, JULY 18), 1922.

LETO (Vol.) VIII.

PREMOGARJI ZAVRNILI HARDINGOVO PREDLOGO.

Vlada pripravljena za nacionalizacijo premogorovov.

Washington, D. C., 17. julija. — Ker so premogarji zavrnili Hardingovo predlogo za poravnavo premogarske stavke na podlagi, kakor je določevala Hardingova predloga, je vsled tega splošno mnenje državnih organov v Washingtonu, da bo predsednik Harding naprosil kongres za polno moč, da nacionalizira splošno premogorovno polje in da se bo istega vodilo pod državnim nadzorstvom toliko časa, dokler se bodoče plačilne lestvice ne uredijo in dokler ne pride do zadovoljnega pobotanja med premogarji in lastniki.

Odbor organiziranih premogarjev, je odgovoril in temeljito obrazložil washingtonski vladi, zakaj, da ne more sprejeti predsednikove predloge, katera sili v površno mirovno pogodbo operatorje in premogarje. Odgovor je baje vseboval nad dva tisoč besed. Po besedilu tega odgovora je soditi, da premogarji so pripravljene stavko junaško nadaljevati do končne zmage.

Lastniki premogorovov hočejo, kakor razvidno iz njihovih zavrnitih izjav, izmancvirati premogarje z vsem, ki jim je v tem boju na razpolago. Prvo orožje ki so ga proti stavkarjem porabili so bili stavkokazi. Importacija stavkokazov jih je stala precej, kakor je tudi samo ob sebi razumljivo, da stavkokazi niso delali zastoj, ampak celo dobivali veliko večje plače, kot so za isto delo prejeli preje premogarji; poleg vsega so stavkokazi neizkušeni delavci, ki so v marsikaterem oziru pri delu naredili premogarskem družbam več škode, kakor koristijo. Sedaj, ko vidijo, da s stavkokazi ne bodo izvojevali svojega nepoštenega boja proti premogarjem, ker ti jim ne producirajo dovolj velike množice premoga in da z njimi imajo vedno večjo izgubo, ter poleg vsega tega se zaloge premoga praznijo in že kažejo svoja dna, sedaj pa hočejo vlado na pomoč, češ: vlada ima polno moč, ona naj nam pomaga, ona naj nacionalizira premogorove za toliko časa, da se spor poravnava, potem jih naj nam pa vrne nazaj. To so nakane današnjih dni premogarskih kapitalistov.

Sami lastniki so pa toliko ošabni proti ubogemu delavcu premogarju, da ga prezirajo in, da se sramujejo sesti z njim k mizi sprave, kjer naj bi zaslišali opravičene zahteve trpin premogarja. Če bi imeli lastniki le trohico krščanske ljubezni v svojih zakrknjenih srcih bi premislili tudi nekoliko stališče ubogega delavca, ki si svoje trde skorjice služi v potu svojega obraza, dočim oni žive življenje kavalirjev. Vendar, premogarji se zavedajo svojega položaja, kakor razvidno, oni ne bodo klonili svojih glav, ampak bodo pogumno in neustrašeno korakali naprej bo

KRATKE VESTI O SEDAJNIH STAVKAH.

Železničarji odhajajo na stavko.

Chicago, Ill., 17. julija. — Danes je odšlo na stavko okoli 90. tisoč nadaljnih železniških delavcev, in 8. tisoč klerkov po tovarnih postajah na železniški črti Chicago in North-western. Za jutri je pa določeno, da zapusti delo 8. tisoč kurjačev in mazilcev po raznih kurilnicah na ravno tej železniški črti.

Na vzhodu tudi obhajajo na stavko.

New York, 17. julija. — Vkljub prizadevanju, unijskih železničarjev, da bi se pričelo s pogajanjem med železniškimi družbami in njim, ni nobenega znaka za takojšnje pogajanje. Vsled tega je odrejeno, da se v dveh dneh pokliče na stavko 75. tisoč mož, v državi New York.

Za stavko je volilo 93. odstotkov.

Cincinnati, O., 17. julija. — Glasom izjave železničarskega odbora, ki je bil sestavljen iz 34. lokalnih načelnikov organiziranih železničarjev, je izpadla volitev z ogromno večino v prilog stavke. Za stavko je glasovalo okoli 93. odstotkov železničarjev, a proti je volilo samo 7. odstotkov.

Več izgredev nastalo.

Iz vzhoda in juga se poroča o več izgrediv, ki so nastali po raznih delavnicah med skebi in stavkarji. V teh praskah je zaznamovati že več nesrečnih slučajev.

Pričakujejo resnega koraka od Hardinga.

Opazovalci sedajnega gibanja premogarske stavke prerokujejo, da misli predsednik Harding podzvati resne in odločne korake za poravnavo spora med operatorji in premogarji. Najprvo bo poskusil dovesti obe stranke do kompromisa, ako mogoče. Če to ne bo šlo, pravijo, bo zapovedal, da država prevzame obratovanje pod svoje nadzorstvo.

Operatorji proti enakosti lestvic.

Zastopniki operatorjev so na svojem zadnjem sestanku v Washingtonu sklenili, da ne morejo nikakor dovoliti, da bi se določila takozvana narodna plačilna lestvica za vse države enak. Navajali so, da je produciranje premoga v različnih državah bolj otežkočeno, kakor v drugih in vsled tega, bi za marsikatero družbo pomenilo finančni propad. Zastopniki unijskih premogarjev pa so mnenja, da so ti argumenti brez podlage, in da s tem bi radi lastniki samo razdvojili združeno fronto organiziranih premogarjev.

svojega cilja do končne zmage.

Samo še nekoliko potrpljenja — premoga po skladnicah kmalu ne bo — tedaj bodo pa lastniki postali bolj vpljudni, napram trpinu premogarju!

RAZNE NOVICE.

BOLJŠEVIŠKI DELEGATJE BI RADI NAZAJ NA KONFERENCO.

Haag, 17. julija. — Mejem, ko evropski državniki na haški konferenci hite z drugimi preostalim delom, ki se ga ima na sedajni konferenci rešiti, so boljševiški delegatje skovali nove načrte, s katerimi bi radi nazaj na konferenco. Boljševiška vlada je v skrbeh in se vsled izobčenja boje ruskega naroda doma, ki sedaj mora spregledati, ako le ima oči in kak drobec možganov, da boljševiška vlada je sleparska in da z njo noben pošten državnik ne more delati pogodb. Dal Bog, da bi že skoro zasijala tudi ruskem narodu svetla zora!

V HAAGU RAZPRAVLJAJO O MANDATIH.

London, 17. julija. — Zveza narodov sedaj rešuje vprašanje o mandatih v Palestini in Mezopotamiji. Proti tem mandatom je vlada Združenih Držav protestirala raditega, ker mandati niso tako razdeljeni, da bi zabranili religiozne in plemenske boje med judi, Arabi in drugimi tamošnjimi rodovi. Sedaj so zavetniki sklenili, da bojo sprejeli v ligo narodov tudi Nemčijo in, da bodo tudi njej podelili gotovi mandat, ako ga bo hotela sprejeti.

ZASTRUPILI 60 STAVKOKAZOV.

Chicago, 17. julija. — Blizu šestdeset stavkokazov, ki jih je železniška družba Chicago, Milwaukee & St. Paul Ry., nadomestila radi stavke, je bilo včeraj zastrupljenih v jedi. Strup se je nahajal, kakor izjavljajo medicinske autoritete v mleku.

VELIK POŽAR.

Holland, Mich., 17. julija. — V tukajšnjem mestu je izbruhnil velik požar v Macatawa parku, ki je uničil 30 hiš. Življenskih nesreč ni zaznamovati. Povzročena škoda se ceni nad 200 tisoč dolarjev.

LETO MINILO BREZ NESREČE

Washington, D. C., 17. julija. — Poštini urad je izdal svoje poročilo o zračnem poštneju, ki se sedaj vrši že med več mesti, da zadnje leto od 1. julija 1921. do 1. julija 1922. ni bilo zaznamovati nobene smrtne nesreče.

VREDNOST UKRADENIH AVTOMOBILOV.

Glavni detektivski urad v Washingtonu je te dni podal izkaz o vrednosti ukradenih avtomobilov v Združenih Državah tekom enega leta, katerih vrednost je proračunana na 100 milijonov dolarjev.

LJUDSKO ŠTETJE V BELGIJI.

V Belgiji so pravkar skončali ljudsko štetje, katero je izpadlo sledeče: 3.791.000 možkih in 3.671.000 žensk.

TRDOSRČNOST ŽELEZNIŠKIH DRUŽB.

Železniški magnatje bi se tudi radi skrili za hrbet vlade.

Washington, D. C., 17. julija. — Situacija železniške stavke je ostala v bistvu skoro neizpremenjena. Reparacijski in razni kurilniški delavci še vedno vstrajajo pri svojih zahtevah. Hardingov apel na stavkujoče železniške delavce ni učinkoval, kakor je bilo pričakovati. Odgovor, ki so ga poslali železničarji predsedniku Hardingu na njegov apel je bil zelo modro sestavljen in je začasno železniškim magnatom, kar sapa zamašil, ker oni ves čas šepetajo na vladno uho, da so zahteve železničarjev pretirane in, da je njih stanje boljše, kakor izjavljajo. Odgovor, ki ga je podal predsedniku Hardingu Jewel načelnik železničarske unije, je pa precej izbistril Hardingovo obzorje glede železničarske stavke. Odgovor je tako jasen, da kdor ni slep mora izpredvideti, brezsrčno delovanje železniških magnatov napram železniškim delavcem.

Ako je washingtonska vlada pravicoljubna naj sedaj vpraša železniške družbe zakaj so iste kršile nič manj, kakor 102-krat pogodbo med železničarji in železniškimi družbami. Železničarji so tudi ljudje, ki hočejo gotovih pravic in doslednosti tudi od vladnih organov pri takih preiskavah. Zakaj se pri vsaki najmanjši pregrehi na delavski strani takoj stopi za vrat ubogim delavcem — a na drugi strani kapitalisti lahko delajo samopojubno, kar hočejo? S tako taktiko se nikakor ne bo moglo rešiti pravično spora med železniškimi magnati in železničarji.

Mi vemo, da bomo mogli nazaj k pred vojni normalnosti, ker tako, kakor je šlo dosedaj od zadnje svetovne vojne, ne more iti. Toda, je pa li pravično, da bo delavec moral do tega normalnega stanja skozi trnjevo pot trpljenja, pomanjkanja in preganjanja, — a na drugi strani denarni mogotci kapitalisti, pa bodo pri tem še celo dobičke kovali in šli v to dobo po cesti posuti s samimi cvetkami? Je to pravično pravimo? Vsak resnicoljuben človek mora priznati, da ni, ampak, da bi bil to vnebovpijoč greh!

Ako so železniške družbe za pošteno znižanje plač svojih delavcev, naj store tako, da bodo tudi sami znižali za ravno toliko svoje cene za transportacijo i drugo, kakor bodo znižali s svojim delavcem, s tem bodana prilika tudi drugim znižati cene svojim produktom za toliko, za kolikor bo ceneja transportacija. S tem bi se znižanje lahko završilo splošno pri vseh produktih in pri življenskih potrebščinah soglasno. Na tej podlagi bi korakali delodajavci in delavci rama ob rami nazaj k pred vojni normalnosti. Ako pa kdo hoče nazaj k normalnosti na drugi način, na rovaš ubogega delavca, je izkoriščevalec — trpinov delavcev!

IZ JUGOSLAVIJE.

Svečana procesija sv. Rešnjega Telesa v Belgradu. V nedeljo 18. t. m. se je vršila v Belgradu svečana procesija svetega Rešnjega Telesa, ki se je je udeležilo na tisoče ljudstva. Udeležili so se procesije poslanci Jugoslovanskega kluba z dr. Korošcem na čelu, minister za vere dr. Krstelj, predsednik narodne skupščine dr. Ribar, zastopniki vseh parlamentarnih klubov, predstavniki tujih držav, katoliška družva, katoliška šolska mladina, katoliški pevski zbor in godba ter oddelek kraljeve garde.

Zverinski umor. Iz Poljan pri Toplicah nam poročajo: Na binkoštno nedeljo se je zgodil v Podstenicah strašen zločin. Mlad fant je zaklal 70 let starega moža, ker ga je ta posvaril zaradi nesramnega obnašanja. Stari Franc Kraker s Kunčne, župnije Topla Reber, je prišel na Podstenice obiskat svojo vnukinjo. Peljal jo je v ondotno gostilno in je prisedel z njo k mizi, kjer so bili že delavci iz tovarne v Rogu, po večini sami mladi fantalini, ki so se obnašali do omenjenega dekleta skrajno nesramno. Kraker je pobalnice posvaril z malo bolj ostrimi besedami, da se naj obnašajo dostojno in da naj ne klafajo in ne preklinjajo tako nesramno. To je pa mlade podivjance tako razjezilo, da so sklenili, starega moža ubiti. In res, ko je Kraker precej nato vstal, da gre domov, je priletel za njim z odprtimi nožem, besen kakor kaka zverina, osemnajstletni fantalin Fr. Hočevar iz Bele Cerkve in je zadal staremu možu pet smrtnih ran, eno naravnost v srce, tako, da se je ubogi Kraker takoj zgrudil mrtev v mlako krvi.

Bridko razočaranje. Slovenija bi se morala po postavi razdeliti na dva dela, vsak del s svojim velikim županom. Te dni bi se tudi po postavi morala ta stvar izvršiti in dva liberalna gospoda dr. Baltič in Skaberne sta čakala, da bosta imenovana za velike župane: Baltič v Ljubljani, Skaberne v Mariboru. V Belgradu pa so se zopet zaenkrat premislili in nespametno postavlo pametno za plot vrgli. Dom.

Neresnična vest. Proticerkveno časopisje je poročalo, da so dobili tisti škofje, ki so se vdeležili kraljevih poročnih slavnosti v pravoslavni cerkvi, od papeža radi tega ukor. Na ta podel način so mislili kulturbojneži mej ljudstvo zopet vreči plamenico, da je Rim najhujši sovražnik Jugoslavije, iz česar bi se dal skovati lep kapital proti neobjalnim katolicanom. Rim je pa to izmišljeno vest oficijelno demental. Saj je papež sam častital kralju za poročni dan in nasproti ministru verstva, ki je bil pri njem v Rimu je izrazil željo, da bi Jugoslavija čim preje sklenila z Rimom konkordat.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

Izhaja trikrat na teden.

Slovenian Franciscan Press

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Vspehi Slov. Socijalizma v Ameriki.

Pred kakimi 20 leti so začeli med ameriškimi Slovenci neki močje z strastno agitacijo za socializem. Vabili so Slovence v vrsto tega nauka in te zastave in mu obetali najrazličnejših stvari.

V starih letnikih "Glas Naroda", "Proletarca", "Prosvete" in drugih rdečih listov čitamo cele kupe krašnih obljub, katere so ti močje takrat obetali narodu!

Naš človek od doma ni poznal socializma, oziroma prav malo. Kateri so bili preje že na Nemškem v rudnikih, na Westfalskem, ali premo-garji po slovenskih ručnikih, ti so vsaj čuli nekoliko, kaj je socializem. Naš narod kot tak pa ni vedel o socializmu nič. Med kmetškim ljuč-stvom v starem kraju takrat še niso vedeli o socializmu veliko. Morda so čuli sem pa tja kedaj o "mokračih", o "social demokratih." Kaj pa je to, pa niso veliko vedeli.

Ko so prišli sem so pa naenkrat čuli toliko o socializmu. Vsi sloven-ski listi so o njem poročali. Na vseh društvenih shodih se je o njem go-ovorilo. Posebno veliko so pa čuli o njem med delavstvom samim, kajti številni dobro plačani agentje so skrbeli za to, da se je o tem veliko go-ovorilo.

V začetku so naši ljudje samo poslušali. Nič kaj niso zaupali tem močjem. Toda naš človek je po naravi lahkoveren. Bil je vzgojen v raz-merah, kjer so drugi zanj skrbeli, da so ga opozarjali na razne sleparje in sovražnike. Sam se ni znal varovati. To so vedeli pa ti apostoli socija-lizma. Zato so pa prihajali k Slovincem pred vsem v lepi ovčji obleki, s zlatimi obljubami na jeziku. "Socializem je delavski nauk!" so rekali. "Vsak ameriški delavec mora biti socialista, če hoče sam sebi dobro! Samo socialista tukaj skrbi za delavca. Vse druge stranjke so protidelav-ske. Drže s kapitalistom!"

To je bila glavna "resnica" teh apostolov. Slovenski delavec je mi-slil: "Če je temu tako, dobro, moram biti pa tudi jaz socialista!" Žalibog, nismo imeli časnikov, ki bi takoj takrat vso odločnostjo trgali maske iz obrazov teh apostolov, trgali ovčjo obleko iz teh volkov, da bi ljudstvo precej takrat videlo, da to ni res.

Danes vemo in ve velika večina slovenskega delavstva, da to ni res. Danes ve vsakdo, da je izmed 5 milijonov ameriških delavcev samo kakih 20 tisoč socializmov. Drugih 4 milijone devetsto osemdeset tisoč jih je pa bolj nasprotnih socializmu, kakor smo mi.

Tedaj je socializem obetal delavstvu, kako mu bo zboljšal gmotno stanje, kako ga bo osvobodil iz kapitalistovske sužnosti naredil ga bo v gospoda.

Po pet in dvajsetih letih teh obljub, pa se vprašajmo delavci danes: kaj imajo delavci sploh, kaj imajo posebno slovenski delavci od socija-lizma?

Da se najde pravi odgovor na to, ni treba drugega, kakor pogledati treba samo v razmere prav teh naših dni. Toliko stotisoč delavstva na stavki! Rudarji so na stavki že toliko mesecev! Toliko stotisoč se jih pa pripravljajo, da gre enako v boj. Zakaj je treba tega skrajnega sredstva, da si bo delavec priboril svoje pravice? Ako se kapitalist ne ustraši tako velikanske stavke, ali kaže to njegovo slabost? Ne! Nasprotno, to kaže, da ima danes večjo moč, kakor jo je imel kedaj. Pred leti bi se tako velike stavke polovico hitreje izbojevale. Kako je to, da danes ne gre naprej? To kaže treznemu očesu samo eno: velikansko moč kapitalizma. Toraj po pet in dvajsetih letih delovanja socializma smo delavci danes bolj vko-vani v vezi sužnosti, kakor smo bili kdaj popreje. To kaže naraščanje moči kapitalizma in slabljenje naših moči. Kje so toraj tvoje obljube, so-cijalizem?

In drugače biti ne more! Koliko stavek je socializem res organiziral ta leta. Pa kaj so koristile delavcu? Smo zmagali? Največkrat smo po-polnoma izgubili. Ako smo zmagali, je bila ta zmaga samo navidezna. Nam so morda za kakih 10 odstotkov povišali plače, kapitalist je pa po-višal cene našim izdelkom za 20 odstotkov. Kdo je toraj dobil zmago? Kapitalist, ki si je pomnožil svoje dohodke.

Koliko stavek smo izgubili in zakaj? Zato ker so nas naši rdeči voditelji izdali. Vemo, da so marsikje stavke uprizarjali, ker se je nekoliko delav-skih voditeljev hotelo obogatiti. Pognali so nas v stavko, sami pa tajne pogodbe delali s kapitalisti. Ko so jim ti dovolj denarja obljubili, so vo-ditelji izginili, mi smo ostali pa na cedilu. Koliko sto in sto takih sluča-jev vemo, katerih nihče ne bo utajil.

In kaj so vse obetali slovenski socialisti, kaj bodo naredili za svoje slovensko delavstvo! Dali mu bodo izobrazbo, dvignili ga bodo finančno, gmotno in moralno, pomagali mu bodo do velike sreče v Ameriki, rešili ga bodo "farske teme", poskrbeli mu bodo sirotišnice za njegove sirote, poskrbeli mu bodo lepo zavetišče za stara onemogla leta, poskrbeli mu bodo svobodno domovino, rešili mu bodo Primorje. Trst in vse sloven-ske pokrajine. Vse to in kdo ve vse obljube, katere so razni rdeči sloven-ski kričači od Kristana do "katoliškega" Pogorelca obetali po li-stih, na shodih, po konvencijah, po društvih, po salonih, po hišah sloven-skemu delavcu.

In danes? Na pol je lahko slep, da pa bo vsakdo lahko dobro videl, kako je vse to bilo samo sleparjenje, samo prazne obljube, kako britko se je vsakdo goljufal, kdor jim je verjel. Socializem je res razdril po mno-zih slov. srečih vero. Toda ali je s tem osrečil naše rojake? Koliko preje dobrih družin je razdružil! Koliko zakonov je razdril, koliko slovenskih otročičev je naredil sirote pri živih starih! Koliko poštenih in dobrih ro-jakov je naredil v pijance! Koliko bi jih bilo imelo krasno prihodnost tukaj v Ameriki, pa jim je socializem zatrupil srce in življenje! Koliko jih je pripeljal pod vislice, da so še le pred vislicami spoznali, kako strašno so bili varani. Omenjamo samo slučaj fanta Malija. Kje je le ena sirotiš-nica, morda tudi vsaj prav majhna za slovenske delavske sirote?! Ako

hoče slovenska sirota biti pod streho, mora priti prosit strehe tisto kato-liško cerkev, katero so ji ti rdeči apostoli toliko let slikali kot največjo nas-protnico delavstva.

Kje je slovenska hiralnica za onemogle slovenske delavce? Je ni! Če hoče star onemogel slovenski delavec imeti v svojih žalostnih starih letih dom, se mora obrniti na one "preklete farje" in nune", katere so ga učili ti močje preklinjati cela dolga leta.

Kaj je milijondolarski fond dosegel, je tudi znano. Zato, kaj je slovenski socializem naredil za slovenski narod zadnjih pet in dvajset let?

Za delavca prav nič! Pač pa mu nezmerno škodil, ker je preprečil marsikako koristno akcijo, ki bi res bila kaj dosegla zanj.

Pač samo nekaj je dosegel in to so velikanski vspehi, na katere so socialisti lahko ponosni:

Obogatel in v kapitaliste naredil je celo vrsto bivših kričačev — pro-letarcev. Na primer:

Frank Sakser je bil prvi slovenski socialista v Ameriki, pa je danes vreden baje nad \$200.000. Živi lepo udobno življenje v krasni vili na Long Islandu, se vozi s krasnimi avtomobili in se veseli starih dni ob strani od zakonitega moža ločene ženske. To je prvi sad slovenskega socializma in najkrasnejši njegov vspeh, ki kaže, da se je izplačalo oznanjati Sloven-cem socializem in boj proti "farjem." Koliko pa to koristi tebi, sloven-ski delavec, na katerega žuljih sedi sedaj ta "dobrotnik slovenskega de-lavstva", pa sam sebe vprašaj ti, stavkujoči delavec, ki stradaš s svojo lač-no družinico.

Etbih Kristan je tudi krasen sad slovenskega socializma v Ameri-ki, na katerega je socializem tudi lahko ponosen, ne vem pa če si lahko ponosen ti, slovenski delavec, ki si mu nosil svoje žulje. Kot magnat se vozari v krasnem avtomobilu po Jugoslaviji, živi v krasni vili in se veseli lepega življenja in pridno prevrača kozarčke dobrega doljenjskega in bi-zeljskega rujnega vinca na zdravje ameriškega slovenskega socialista, ki je dosegel "tako velikanski vspeh", da mu je pomagal do tega krasnega in udobnega življenja, kjer je preskrbeljen on in njegova družina z vsem najboljšim za celo svoje življenje.

In imamo jih tako še celo vrsto "sadox" slovenskega socializma, ka-tere imamo še v svoji sredi in ki so dosegli tudi že prav lepe "vspehe" s svojim socializmom v Ameriki in si že precej napolnili svoje žepce, si že kupili lepe avtomobile, krasne hišice in posestva in si jih še kupujejo in to "vse za blagor in napredek slovenskega socializma v Ameriki." Ko bodo pa še ti dovolj obogateli, bodo pa že vedeli kdaj bo pravi čas, da bo-do delavstvu hrbet obrnili in iz socialistov postali kapitalisti.

Pa recite, slovenski delavci, da nimam prav? Pa recite, če ni dosegel slovenski socializem že krasnih vspehov. Slov. socialisti, častitamo vam!

Morda pa ve kdo še kake druge vspehe slovenskega socializma v A-meriki. Kar na dan ž njimi!

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

Joliet, Ill. — Slavno uredništvo:— Odkar izdajate liste Ave Maria in Edinost jih zelo pazljivo prebiram, kajti veliko zabavnega in poučljivega je v njih. Edinost prav pazno čitam in se mi dopade radi zanimivih novic, zlasti ženski kotichek o gospo-dinjstvu šivanju, kuhanju in lahko se reče skoro je ni reči, ki bi ne bila v tem listu zanimiva posebno za ame-riške Slovence in jaz mislim, da ka-tera vse to prebira ji ne bo nikoli žal za čas, saj se včasih tudi lahko ma-lo posmeje če že drugmu ne pa Pav-letu, ki se revež tako navpič drži, da bi mu, kar nikel v klobuk vrgla kaj?

In sedaj sem pa čitala v "Sloven-cu", da nekdo vprašuje, koliko bodo boljše one stare žene, ki dotični list še čitajo, to je povedano zgoraj, kar se pa tiče člankov so jih žene pre-brale pa je mir. Prerešetuje ga naj komumar saj žene nimajo name-na dobrega berila v slabo obrniti, ampak one so velikokrat bolj pre-vidne, kot pa marsikateri možki, pa naj reče kdo kar hoče. Starokranjski pregovor pravi: "Resnica oči kolje" in res kogar zadene se prvi oglasi. In to le pa rečem, da naj bodo še ve-seli tisti močje, katerih žene te liste berejo, kajti tudi oni bodo na bolj-šem. S pozdravom vsem bralkam!

Franciška Lavrič.

Utica, Ill. — Cenjeni g. urednik Edinosti! Bil sem v La Salle pri mojih ljudeh, tam sem pa zvedel, da me nekateri tamošnji ljudje krivo sumničejo, radi nekega dopisa iz La Salla v nekem listu, bil je namreč neki moj nasprotnik na obisku v La Sallu, morebiti je on raznesel, krivo sumničenje o meni, zato Vas prosim bodite tako doabri in natisnite moj dopis dobesedno, prosim nič ne do-stavite in nič ne izpusite, posebno pa nikar ne vrzite moj dopis v koš.

V listu "Ameriški Slovenec" sem čital dopis iz La Salle, Ill. O-menjeni dopis je bil jako razžaljiv zoper častitega gospoda Rev. Hugo

Bren. D. D. Dopis je bil jako umet-no pisan, moral ga je učen človek izkovati, najbrž je bil on tudi dele-žen pri kakem umoru otrok pred po-rodom, zato so ga članki Rev. Hugo Bren. D. D. tako zbudili, da je napi-sal oni dopis v list Ameriški Slo-venec. Kajti slovenski pregovor pra-vi: "Ako človek stopi psu na rep po-tem zavili."

Preteklo je nekaj več, kakor 50 let, takrat sem poslušal v cerkvi ne-ko pridigo, ki jo je govoril neki mladi pa pobožen duhovnik Rev. Jožef Tombah, bil je iz Lavatinske škofi-je, zdaj pa že veliko let v grobu spi. Jaz pa vem njegov govor, kakor bi danes govoril, ker je pa vsaj neko-liko podoben, pisanju častitega gos-poda Rev. Hugo Bren. D. D. zato prosim g. urednik priobčite vsaj ma-li odlomek onega govora. Blagi po-kojnik je rekel: "Ako nezakonska mati lepo in po krščansko izredi svo-je dete, je mogoče, da ono pri Bogu izprosi milost za svojo mater, nas-protno pa, ako mati bodisi zakon-ska ali nezakonska pod srcem umo-

ri svoje dete, kri deteova kliče za maščevanje za svojo mater ravno tako, kakor je kri Abelova klicala za maščevanje."

Takrat sem vse to verjel in to ve-rujem tudi sedaj in se s pisanjem č. g. Rev. Hugo Bren. D. D. popolno-ma strinjam, toraj vprašam, kako bi jaz mogel poštenega duhovna v A-meriškemu Slovincu čeriniti, ka-teri mi ni nikdar nič hudega storil? Utica, Ill., 14. julija 1922.

John Culjan.

Joliet, Ill. — Cenjeni urednik: — Dovolite nam malo prostora v pri-ljubljenem listu Edinosti.

Najprvo čestitamo faranom cer-kve sv. Štefana in njih župniku Rev. Zakrajšek na lepem in velikom na-predku, to je polaganje vogelnega kamna nove župnijske šole ter Na-rodnega Doma. V resnici, to je ve-likanski napredek, ker dandanes je pri vsaki župniji šola neobhodno po-trebna.

Torej hvala vsem faranom cerkve sv. Štefana za tako prijazen in go-stoljubljen sprejem.

Noben nam bi ne mogli bolj-še postreči, kakor ste nam, gostom. Ves program je bil tako umetno in izvrstno urejen, da se je vse vr-šilo, tako točno in natančno, tako, da smo bili vsi presenečeni.

Podali smo se domov z veselim srcem in željo, da takih veselih dni še veliko doživimo!

Pozdravljeni!

Slov. Katol. Pevsko dr. "Joliet."

Johnstown, Pa. — Kakor drugod tako tudi tukaj štrajkamo in kakor drugod, tako so tudi tukaj skebi, ra-di katerih se je že na par mestih eks-plodirala hiša v katerih stanujejo skebi. Tako je tudi v Morevillu eksplodirala hiša nekega Poljaka stavkokaza dne 1. junija. O storilecu seveda ni sledu. Toda v Johnstownu imamo tako "izvrstne" detektive, kot menda nikjer drugje. Takoj dru-gi dan v soboto popoldne, dne 10. junija se nenadoma pojavita dva de-tektaiva pred hišo v kateri stanuje Matevž Kogovšek na Cooperzdelu, kateri še menda vedel ni nič o kaki eksploziji vprašala sta po njegovem imenu in ne, da bi povedala navzo-čim in družini pri kateri stanuje, za-kaj gre, ter vstopila brez vse pravi-ce v hišo ga prijela kot osumljenca radi te eksplozije. M. Kogovšek ni imel ne časa ne prilike povedati, kdo sta omenjena dva in po kaj sta prišla, ki sta mu takoj velela se opraviiti in iti z njima. Drugim se je stvar čudna zdelala in se niso prav zavedli, da bi eden ali drugi vprašal, kaj vse to po-meni, ker se je vse tako hitro in ne-nadoma izvršilo in jim je bilo vse to uganjka, dokler niso drugi dan v tukajšnjem nedeljskem listu čitali, da je omenjeni M. Kogovšek (v an-gleških listih Koogosek) aretiran, češ, da je on tisti, ki je dotično hišo eksplodiral, najbrže po zaslugi one-ga Poljaka, ki skeba in dela v ravno tistem rudniku, kot Kogovšek, ka-kor, da bi se Kogovšek skupno z drugimi že takrat zarotil proti nje-mu, da mu bo hišo razstrelil, ko so

(Dalje na 3. strani.)

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. De-nar se dostavlja na najbližjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni li-stini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron\$ 1.85	50 lir\$ 2.85
5000 kron 17.25	100 lir 5.20
1000 kron 3.50	500 lir 24.50
10000 kron 33.50	1000 lir 48.50

Za pošiljate v ameriškimi dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST" 1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

V NEDELJO POPOLDNE.

- 23. Nedelja. — Apolinar, muč. Evgenij.
- 24. Ponedeljek. — Kristina, dev. muč. Franc Solan.
- 25. Torek. — Jakob star., apost. Kristofor.
- 26. Sreda. — Ana, Mati Marije Devic, Hijancint.
- 27. Četrtek. — Pantaleon, zdravnik in muč. Julija.
- 28. Petek. — Nazarij in tovariši, muč.
- 29. Sobota. — Marta, dev. Flora.

OSMA ZAPOVED.—KRIVO PRIČEVANJE.—LAŽ.

"Ne pričaj po krivem zoper svoje bližnjega."
Kaj pa nam osma zapoved prepoveduje? Prepoveduje nam, škodovati našemu bližnjemu z besedami, in sicer pred sodnijo ali pa kje drugje. Ta zapoved je bila napisana na drugi kameniti tabli Mojzesovi s sledečimi besedami: "Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega!" Prepoveduje torej ta zapoved krivo pričevanje; toda pod tem moramo razumeti vsako škodo, ki jo storimo našemu bližnjemu z zlorabo našega jezika.

Prijatelji, varujmo se laži; laž je grd, ostuden greh, katerega je Bog preklel. Os bilingue detector, pravi; tudi se mi dvojen jezik, to je hinavščina in laž. Če lažemo, posnemamo hudiča, očeta laži. Če govorimo resnico, posnemamo Boga, ki noče nikogar goljufati, ki je sam večna resnica. "Jaz sem pot, resnica in življenje."

Grehi zoper to zapoved so posebno: 1) krivo pričevanje; 2) hinavščina in potuhnenost; 3) obrekovanje; 4) lažnjiva poročila; 5) grd jezik; 6) kršenje zaupanih skrivnosti; 7) prehitra sodba in neutemeljeno sumničenje, s katerim škodujemo bližnjemu na njegovem dobrem imenu.

Krivo pričevanje je izjava, izpoved pred sodnijo na podlagi prisega; kriva prisega je resnici nasprotna. Je vedno smrten greh, ker vsebuje krivo prisego, vsled katere resnica ne more priti na dan. Posebno tu v Ameriki naši ljudje prisego pred sodnijo jako malo cenijo, ker se tako svedeno ne prisega, ko v starem kraju, kjer je sodnik vedno prižgal sveči pred sv. razpelo. Toda tudi tu pokliče vsakdo pri prisegi vsegamogočnega Boga za pričjo, da bo govoril resnico in nič drugega ko resnico.

Laž je govor proti našemu lastnemu prepričanju, da govorimo, o čemur vemo, da ni res, vedoma in namenoma, da koga preslepimo. So tri vrste laži: laž v šali, ki se pove v zabavo; laž, s katero se hočemo opravičiti, da ne škodujemo samim sebi, ali pa da prihranimo bližnjemu kake neprijetnosti, in zlobna laž, s katero bližnjemu škodujemo. Besede, govorjene v šali, kojih neresnica je vidna, da se da zgrabiti, ne tvorijo še laži; tudi ne gotova oblika v govoru, ki je videzno napačna, katerega pomen se pa lahko razume. Resnična laž je navadno mal greh, je pa smrten greh, če napravi laž bližnjemu veliko škodo na njegovem dobrem imenu ali pa imetju.

Hinavščina je tudi neke vrste laž; obstoji v tem, da si človek tako re-

KRETANJE PARNIKOV.

- New York—Havre.
 - Chicago—20. julija—v Havre.
 - La France—26. julija—v Havre.
 - Paris—2. avgusta—v Havre.
 - La Savoie—12. avgusta—v Havre.
 - New York—Trst.
 - Italia—10. avgusta—v Trst.
 - Belvedere—10. avgusta—v Trst.
 - Pres. Wilson—26. avgusta—v Trst.
 - New York—Cherbourg.
 - Hemerik—22. julija—v Cherbourg.
 - Majestic—20. julija—v Cherbourg.
 - Ajuitania—1. avgusta—v Cherbourg.
 - Berengaria—8. avgusta—v Cherbourg.
 - Olympic—12. avgusta—v Cherbourg.
- Za cene in vsa nadaljna pojasnila se obrnite na doli podpisano tvrdko, ki bo vam preskrbel, da boste udobno potovali v domovino. Ako nimate potnega lista ga preskrbimo vam mi. Ako želite dobiti svoje domače iz starega kraja pišite nam za pojasnila.

LINCOLN REALTY CO.
1901 West 22nd Street,
Chicago, Ill.
Phone: Canal 4918 in 0098.

IZ SLOVENSkih NASELBin.

(Nadaljevanje 2. strani.)

se zadnji dan pred štrajkom, ko se še vedelo ni, kateri bodo skebali, ne kaj med seboj pogovarjali in to je bilo Poljaku povod, da je sumil, da so mu ti s Kogovškom na čelu hišo eksplodirali, vsled česar so vse aretirali in spustili. M. Kogovška pa, kot glavnega krivca pa obdržali v zaporu. Takoj potem, ko se je zvedlo o tem, so njegovi prijatelji in znanci storili potrebne korake, da se njegova nedolžnost dokaže in se ga oprostijo. Po mnogem trudu se jim je posrečilo ga rešiti iz tri-dnevnega zapora pod varščino 50 dolarjev.

Matevž Kogovšek je izvanredno miren človek in ni nič drugega, zakrivil, kakor to, da štrajka, je v nezaljubljenem zaporu vžil dosti hudega, da si je bil nenadoma in brez vsake najmanjše podlage aretiran, so ga, kot takega hudodelca, kateremu je hudodelstvo dokazano, vtaknili v neko temno luknjo pod streho za en dan in dve noči, kjer ni bilo nobene svetlobe in ga tam pustili v silni vročini kuhati, skoraj brez jedi in pijače. Sodnijska obravnava še ni končana.

Koliko takih in enakih sitnosti imajo sedaj štrajkujoči premogarji, ko se borijo samo za svoje pravice! Koliko preganjanja in pomankanja morajo trpeti, da bi izboljšali svoje bedno stanje! In komu se ne smilijo in kdo jim pri tem njihovem opravičenem boju, za svoje pravice ne pomaga? Žalibog! To so njih lastni bratje, njih lastni sodelavci in sotrpini, ki svojim bratom, ki se tudi za njih koristi borijo, ne le ne pomagajo, temveč s svojim najumazanejšim delom, z delom ob času štrajka, še škodujejo in pomagajo kapitalistom zatirati nje in same sebe. delajo nato, da bi štrajkujoči delavci ne zmagali nad krivičnim kapitalizmom in, da bi se delavstvu kdaj bolje godilo in so takoreč šami krivi, da se štrajk vleče tako dolgo, ker mesto pomagati sebi in drugim svojim sotrpinom, pa pomagajo kapitalistom v boju proti njim in proti samim sebi.

Zato je stavkokaz ali skeb najsrmatnejša prikazen med delavstvom, ki se poštenemu človeku najbolj gnusi in gabi.

Med nami tukajšnjimi Slovenci je prav nezatno število takozvanih skebov, ki so častna izjema, kar dokazuje, da je slovensko delavstvo v tukajšnji naselbini zavedno, ki ve, zakaj gre. Zato pa temvečja sramota za one, ki za judežve groše, katere sedaj služijo, izdajajo svojega lastnega brata v pravičnem boju s krivičnim kapitalizmom, prodajajo svoje in svojih bratov bodočnost,

Prijatelj delavca

PAIN-EXPELLER

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tvorniško znamko SIDRO.

BREZ UČITELJA se naučite angleškega jezika sami ako si kupite

SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

- Prvi idel: Glasoslovje.
- Drugi del: Obliskoslovje.
- Tretji del: Vaje.
- Četrty del: Pogovori iz vsakdajnega življenja.
- Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.
- Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državlanski papir.

V besednjaku je natančno pojasneno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

ovirajo izboljšanje lastnih razmer, podaljšujejo rtrajk in s tem množe bedo in pomankanje svojih, zase in zanje borečih se bratov in delajo brezplodne njih žrtve. Izrabljajo štrajk v to, da če več zaslužijo, kot v navadnem času, nemeneč se zato, če pridejo po izgubljenem štrajku sami v slabše razmere. Ti izrodki, ti izvrški delavstva nečejo dobro niti samim sebi in zato niso tudi vredni, da bi se jim kdaj bolje godilo; za take je še zdaj predobro.

Medtem, ko mnogi, ki nimajo ne stanovanja, ne denarja in so brez vseh sredstev, vstrajajo in so odločni stati neomajeno do skrajnosti, pa drugi opravljajo to najsrmatnejše delo, kar se jih moremo misliti, ko jim ni nobene sile. Pa pravi kdo: "Kako naj delavec štrajka, ko, ako en čas ne dela, pa ne more živeti." To je ravno dokaz, da se delavcu godi krivica, ker ako en čas ne dela, pa ne more živeti. In ravno to je vzrok, da se mora delavec boriti za svoje pravice in se mora potegniti za izboljšanje svojega položaja. Saj če bi se pa delavcu bolje godilo, pa ne bi bilo treba štrajkati.

Zato pa le vztrajnost in pogum! Bolje je še nekaj časa potrpeti, pa doseči zmago, kakor pa toliko časa brezplodno trpeti, potem pa se vrniti v še slabše razmere.

A. Tomec.

ZA POTNIKE V JUGOSLAVIJO.

New York (Jugoslov. Od. F.L.I. S.) State Department daje na znanje onim ameriškim državljanom, ki potujejo v Jugoslavijo, sledeče obvestilo:

"State Department doznava, da se vse osebe, ki prihajajo v Jugoslavijo, morajo prijaviti lokalni policiji v onem okraju, kjer se nameravajo nastaniti, in izkazati se policijski oblasti s primernimi legitimacijami. Priporoča se osebam, ki se hočejo muditi v Jugoslaviji, naj se po svojem prihodu v Jugoslavijo prigrasijo pri najbližjem ameriškem konzulatu v svrhu registracije in da poizvejo o dotičnih predpisih, ki jih jugoslovanske oblasti baje pogostoma spreminjajo brez objavljanja."

Kar velja za ameriške državljane, velja brezdvomno tudi za jugoslovanske državljane same. Za vsak slučaj je najboljšje, da se oni takoj po svojem prihodu v domačo občino,

ali kjerkoli nameravajo ostati, prijavijo občinski oblasti za potrebne informacije.

Izvoz v januarju nevspoređen.

Ako se primerjajo številke o izvozu žita in njegovih proizvodov za januar lanskega leta z onimi za isti mesec v tem letu, izhaja, da je količina izvoza silno padla, namreč od 37,006 metričnih ton na 13,462 metričnih ton. To zmanjšanje izvoza pripisuje se slabi letini v l. 1921; ali skuša se raztolmačiti tudi s tem, da je vožnja po Donavi in Savi bila ustavljena radi leda od 19. januarja do 6. marca, ker se po teh vodnih poteh izvažajo največji del žita. Železnice so v tako slabem stanju in tako potrebne popravkov, da niso v stanju prevoziti vso količino žita. Izvoz fižola in cementa je bil tudi manjši.

Na drugi strani je bil izvoz konj, govoda in prašičev v mesecu januarju 1922 čez štirikrat večji kot istega meseca lanskega leta, namreč 44,056 repov nasproti 10,309 lani. Abnormalni primanjkljaj žita in krme je povzročil veliko draginjo, pa se ni izplačalo, ali je bilo celo nemogoče, prezimiti živino. Izvoz mesnatoga blaga se je povečal od 2,837 metričnih ton na 4,210 ton; izvoz lesa in lesnih izdelkov se je povečal od 22,000 ton na 59,000. Izvoz češpelj in marmelade je bil tudi večji.

Razne vesti.

Državni rudniki pri Tuzli v Bosni baje proizvajajo 44,000 metričnih ton soli ali skoraj četrtino vse domače potrebe. Neki časopis trdi, da bi se mogla proizvodnja podvojiti, ako bi se nadodalo nekoliko opreme. Ministerstvo za pošte in brzojave objavlja, da se bodo tekom poletja postavile nove telefonske proge in da strokovnjaki že delajo na tem. Glasi se, da je nemška vlada napravila ponudbo za gradnjo velike brezžične postaje v Jugoslaviji, in to v delno plačilo vojne odškodnine.

Pozen sneg in hladna spomlad je resno pretela usevom, ali nastopila so deževja in večja vročina in izgled na letino se je izboljšal.

Ljubezen je najmogočnejše orožje, ki premaga krogih gorja v družinah in v vseh krogih. Blagor njim, ki imajo to orožje.

POZOR!

KNJIGA "O LEPem VEDENJU" JE ZLATA VREDNA.

Knjiga vam pokaže, kako se morete vesti v različnih družbah, da dosežete spoštovanje in ugled.

Ker smo jih prejeli le nekaj izvodov zato pišite še danes po njo predno poide iz zaloge.

Cena \$1.00.

"AVE MARIA",

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Skupno potovanje Slovencev.

FRANCOSKA LINIJA priredi skupno potovanje Slovencev preko Havre v Trst in Ljubljano s svojim najmodernejšim in najhitrejšim parnikom "Paris", ki bo odplul iz New Yorka na 2. avgusta 1922.

Potnike bo spremljal od New Yorka do Ljubljane znan rojak Leo Zakrajšek iz New Yorka ter bo gledal na to, da bodo potniki čem hitreje in udobneje potovali in da ne bodo imeli sitnosti s kufrji in drugo prtljago.

Za vse potnike tretjega razreda bodo pripravljene kabine z 2, 4 ali 6 posteljami. Od Havre do Trsta bodo potniki imeli svoj vagon, ali celo vlak, ako se jih zadosti priglasijo. Tudi druge posebne ugodnosti so določene za potnike.

Vožnja od New Yorka do Ljubljane ima trajati nekako 9 dni ter stane v III. razredu do Trsta skupno z davkom \$113.85, do Ljubljane pa \$114.85.

Tudi za potnike II. razreda imajo lepe kabine rezervirane. Vsak Slovenec je dobrodošel ne glede kje je doma. Lepa prilika za vsakogar!

Kdor hoče dobiti sorodnike ali prijatelje iz starega kraja, naj stori potrebne korake, dokler je še čas.

Mi tudi pošiljamo denar hitro, zanesljivo in po nizkih cenah, ter opravljamo vse druge posle v zvezi s starim krajem.

Za vsa nadaljna pojasnila pišite na

SLOVENSKO BANKO

Zakrajšek & Češark

70 — 9th Avenue,

New York, N. Y.

J. M. Dovič:

KOVAČ IN NJEGOV SIN.

POVEST.

(Dalje.)

Tam onstram potoka je stopical kovač Lojze s svatbe. Delal se je dan in treba bode iti na delo. Saj konje mora podkovati, kar jih priženo to jutro.

Približavši se kovačnici je čul neke stopinje onstran potoka. Pa se ni za to zmenil. Pač pa zagleda pred kovačnico Urha, sedečega in slonečega za mizo. Že od daleč je videl lužo krvi na mizi in pod mizo.

Hitro zakliče: “Čmok, alo, po koncu!”

Pa tisti hip, zagledavši kri, se prestraši in boječe zakliče črez potok: “Čmok, kaj pa je?”

Brž skoči v potok, prebreme vodo v črevljih in stoji pred Urhom. Potrese ga za rame, dvigne mu glavo, kliče ga — nič glasu, nič znamenja — Urh je mrtev.

Brž steče na Reber, povedat žalostno novico. Gospodinja je omedlela. Reber pa brž pošlje Lojzeta do mlina, da Janku počasi sporoči nenadno vest.

Lojze pokliče Jankota iz hiše in pravi: “Brž pojdi domov. Čmok sedi pred kovačnico s krvjo oblit in ne vemo, ali je živ, ali je mrtev.”

Janko prebledi, pogleda Lojzeta v oči, pa teče do kovačnice. Bilo je tam že polno ljudi, ki so govorili: “Ubil ga je nekdo.”

“Sam se je ubil.”

“Žilo si je prerezal.”

Bil je to tužen, neznosen trenotek za sina.

“Moj oče, moj oče!” je klical in objemal mrtvega očeta.

Ljudje pa so se zgražali: “Janko — pa sin Čmokov?”

Napravili so nosilnico iz vej in položili na njo mrtveca. Janko pa je posegel očetu za srajco in umazano čunjo vtaknil v svojo malho.

XV.

Pri Kolenčevih so sedeli Janko, Rezika in stara dva Kolenca okrog javorjeve mize.

Stara Kolenka je pokašljevala, Kolenec se je držal grdo, Rezika je zrla nepremično v steno, Janko pa je sedel trdo na stolu in govoril:

“Prebral sem vam torej še enkrat to pismo. Pokazal tudi in prepis imate v roki. Želim torej, da se v kratkem izvrši prepis posestva.”

“Počakaj še, Janko, da pride moj brat notar in hči Ivanka domov.”

“Ne morem čakati. Drugače meni ni več obstanka v Rožnem logu”, reče odločno kovač.

“Pa notar utegne oporoko ovreči in kaj potlej, Janko”, vpraša Kolenec.

“Me ne skrbi. Moj oče se je že pri več odvetnikih posvetoval o tem in vsi so mu rekli, da je pravica na njegovi strani”, odvrne zopet kovač.

Rezika se je odstranila.

“Najlepše bi se izteklo, ko bi Janko snubil Reziko”, pravi mati.

“Nimam nič zoper to, mati! Toda Rezika se ne misli močiti, in rekla mi je sama, da pojde v samostan.”

“E, kaj tisto, ženske se hitro premislijo, ako kaže”, odvrne Kolenec.

Poznalo se je postaranemu možu, da zadnja leta njegova niso bila vesela. Zaupno in koprneče je obrnil svoje mokre oči v mladega kovača.

Ta pa mirno odgovarja:

“Prisiljena reč ni dobra, oče! Ne skrbite za njeno prihodnost. Ako se omoži, ji že jaz preskrbim tako doto, da je ne bo sram. Tudi Rupert lahko ostane pri meni. Vama bodem napravil lepo stanovanje, tudi Ivana ima vedno pot odprto proti domu. Mene se nikar ne bojte.”

“Morda imaš pa že katero izbrano, da se Rezike braniš?”

In Kolenka ostro pogleda Janku v oči.

“Pustimo ženitev. Kakor sem rekel: V osmih dneh se odločite, ako ne, nastopim tožno pot. Z Bogom!”

In Janko odide v svojo kovačnico. Ozira se po polju in bregu okrog in vse mu je tako ugajalo, kakor še nikdar ne. Pa je pogledal svet na ono stran potoka: iz drevja je zrla Rebrova hiša.

“Lep je ta Rožni log in srečen bi bil, ko bi bil ves moj. Morda se moje misli predrzne, pretirane, lakomne, toda kaj hočem? Oče mi je rekel, naj izpolnim nalogo, katere on ni mogel.”

Ptici so žvrgoleli v meji, vinske jagode so se že pokazovale v vinogradu, tu pa tam je še cvetela kaka zapoznela jablana.

Janko je korakal po klancu navzdol. Visoko leteče misli so mu polnile dušo, prihodnost se je razgrinjala pred njim, tako bujno, tako srečno, tako bogato. Tam gori za kapelico pa se je svital obraz izvoljene device, ki naj ga osreči za vse življenje.

“Morda ve, da sem tukaj? Morda sanja o zlati sreči? Morda ji je oče privolil v zakon?”

Tako blizu se mu je zdela vsa sreča, pa vendar še tako negotova. Kaj pa, ko bi notar vendarle ometaval oporoko? Pa naj se mu posreči? Pa naj ostane Janko na cedilu? Ali je potem še kaj upanja na Rebrovo deklico? Saj je še tako negotovo, da bi se stari Reber podal. Visoko leteče misli so ga hipoma potrle na tla. Moreče skrbi so zopet razjedale njegovo dušo.

“Pa kaj zato? Ali gre ali ne gre? Po pošteni poti sem prišel v Rožni log, po poštemem potu zopet odjadram tja v beli svet. Bog naj obrne, kakor se mu prav zdi!”

Janko je zopet ves teden pridno delal v kovačnici in premišljeval očetovo smrt.

“Saj je morda še bolj prav, da grem odtod. Ljudje ne bodo pozabili nikdar, da sem Čmokov sin. Saj tako drugega ne delajo, kakor obirajo mojega očeta in se norčujejo iz njega, ga zasramujejo in preklinjajo. Tudi pri Rebrovih me nimajo več tako radi. Pa kaj? Moj oče je vendarle bil Čmok in želel mi je dobro, skrbel je za me, kakor malokateri oče za svojega sina. Bog bodi milostljiv njegovi duši. Morda pa vendar ni pogubljen? Zadnji trenutki človeka radi izpreobrnejo. Morda je umrl s kesanjem v srcu? In če je imel popolni kes? Res leži pokopan med samonirlici tam za mrtvašnico. Toda človeška sodba je zmotljiva. Nekaj mi vedno pravi, da moj oče ni obupal. Saj ni bil tako hudoben. Življenske razmere so ga tako daleč pripeljale. Bog bode že presodil pravo.”

Tolažilne misli so prevevale Jankotovo dušo.

Prišel je mesec majnik. Trava je odevetela in žita so jela rumeniti. Janko je pomagal Rebrovim pri košnji. In takrat se je večkrat primerilo, da sta bila Janko in Micika sama.

“Veš, Micika, Kolenc se je vdal brez tožbe. Na jesen se mislim jaz preseliti h Kolencu.”

“Hvala Bogu! Toda kaj bode z Reziko?” brž popraša deklica.

“Jeseni gre v samostan. Je že vse dogovorjeno.”

“Božica!”

“Zakaj božica? Tudi jaz bi šel precej, ko bi mogel.”

“Ti, Janko? Kaj pa jaz?”

GOSPODINJE POZOR!

Pravkar smo prejeli nekaj knjig

VARČNA KUCHARICA.

To knjigo je sestavila za Slovenske kuharice

MARIJA REMEC.

Knjiga je zelo velike važnosti za kuharice, ker pove kako se z malimi stroški naredi umetna in okusna jedila.

Knjiga je trdo vezana in stane 95c.

Ker jih je v zalogi le omejeno število, pišite po njo takoj na:

“AVE MARIA”,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

BENJ. EICHHOLZER

FOREST CITY, PA.

Se priporoča vsem Slovincem v Forest City in okolici pri nakupovanju razne železnine in kuhinjskega pohištva. Imamo največjo zalogo razne železnine, kuhinjskega pohištva in raznovrstnega orodja. Ker naročimo blago v veliki množini, zato smo tudi v stanu nuditi občinstvu najnižje cene pri našem blagu. Zato, kadar potrebujete razne železnine, kuhinjskega pohištva in drugih raznih stvari, pridite in izberite si tako blago v naši trgovini, kjer se lahko pomenite v vašem lastnem materinskem jeziku, z našim Mr. Joseph Kamen-om, kateri bo vam postregel po svoji najboljši moči.

BENJ. EICHHOLZER

Trgovina razne železnine in pohištva

527 Main Street,

Forest City, Pa.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE. Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljublamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za “VAŠ DENAR”!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Anica, ki je bila v službi v mestu, kot pestunja in je ravnokar zgubila službo je bila vprašana od svoje prijateljice, ko je prišla domov: “Kako to, da si pustila tvojo službo v mestu?”

Anica: “Ha, gospodinja pri kateri sem služila je priklopila na otročji voziček takoj uro, da je kazala, kako daleč sem šla ven z otrokom vsak dan.”

* * *

Pride samo od sebe.

Med pogovorom v parku je vprašala dekle svojega ljubimca: “Prašaj, da ti nisi še nikdar ljubil prijateljice?”

Ljubimec: “Nikdar!”

Ljubica: “In kako si se naučil tako sladko ljubiti potem?”

Ljubimec: “Ta ideja mi je prišla v glavo, kar sama od sebe!”

* * *

Ga ni potreba.

Sodnik tatu: “No, obžojenec, kako pa, da nimate nobenega zagovornika?”

Tat: “Jaz bi ga imel, tudi sem ga prosil, pa kakor hitro je previdel, da nisem v resnici ničesar vkradel, je rekel, da me je brezpotrebno zagovorjati.”

* * *

Bi se jo rad znebil.

Neki izurjeni ponujalec je govoril s svojim prijateljem in mu ponosno rekel tako-le: “Na svetu se vse prodaja, ako človek zna govoriti, ki prodaja.”

Njegov prijatelj: “Potem te prosim, da mi prodaš mojo sitno staro.”

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

SLOVENSKI FANTJE V CHICAGO!

Telovadno in izobraževalno društvo “OREL”

Vas uljudno vabi v svoj krog! Če hočete imeti veliko zabave in telovadbe, pridružite se nam! “Orel” telovadi vsaki ponedeljek in vsako sredo večer v cerkveni dvorani Sv. Štefana. Pridite nas obiskat!

Silvester Hrastar, načelnik. Ant. Bogolin, podnačelnik.

SLOVENSKA DEKLETA V CHICAGO!

Telovadno in izobraževalno in taboriško društvo “ORLICE”

vas uljudno vabijo v svoj krog. Tu boste našle veliko zabave in razvedrila. Učimo se telovadbe in godbe! Pridite nas obiskat! Telovadbo imamo vsaki četrtek zvečer v cerkveni dvorani sejo vsaki prvi in tretji torek.

Julia Kochevar, predsednica; Mary Kochevar, podpredsednica; Cirila Kušar, tajnica; Ana Tomazin, blagajnica.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenjenim naročnikom naših listov, kakor tudi vsem rojakom v Clevelandu in državi Ohio, ter po zapadnem delu Pennsylvanije, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste, kakor tudi oglase in vsa druga naročila, ki so v zvezi z našimi listi. Vsem našim naročnikom in blagim dobrotnikom, kakor tudi vsem rojakom ga najtopeje priporočamo in prosimo, da mu grejo na roke pri njegovem delu za naš tisk. Rojaki, pomagajte mu širiti naše liste!

Uprava Ave Maria, Edinosti in Glasnika P. S. J.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanijske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočata.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.